

Ajuntament
de Benicarló
Cultura

| 1

PROJECTE DE CONSOLIDACIÓ I ACONDICIONAMENT DEL JACIMENT ARQUEOLÒGIC PUIG DE LA NAU DE BENICARLÓ

Projecte EMCORP 2011

1.- DESCRIPCIÓ DE LA MEMÒRIA

Després de més de deu anys d'haver posat en valor el jaciment arqueològic del Puig de la Nau a Benicarló, este s'ha convertit en un centre de referència de jaciments arqueològics per visitar, prova d'això és l'assiduitat que es visita, tant per persones de l'entorn, com les prevenients d'altres indrets d'Espanya i de la resta d'Europa.

No obstant, és hora de que es torne a fer una revisió i treballs de consolidació i de seguretat del jaciment, treballs i reformes que es poden dur a terme sense una gran despesa econòmica, amb la fi de reparar els elements necessaris per la continuïtat del jaciment, i afegir els que degut a l'experiència d'estos deu anys es consideren necessaris.

2.- JUSTIFICACIÓ

El jaciment arqueològic del Puig de la Nau de Benicarló presenta una fase d'ocupació de gran interès arquitectònic que s'enquadra dintre de la Cultura Ibèrica, amb una cronologia de mitjans del segle V a. De C.

L'extraordinària bona conservació de les construccions tant de caràcter domèstic com defensiu, així com la singularitat de les tècniques de construcció empleades i de l'estructuració dels diferents edificis que componen un particular urbanisme, fan d'aquest jaciment un extraordinari lloc de referència per al coneixement de la Cultura Ibèrica.

Aquest conjunt arqueològic com és lògic, deu ser conservat en bones condicions per al futur, pel que convé que sigui objecte de treballs de restauració i consolidació de les diferents estructures arquitectòniques, així com dotar-lo d'uns accessos idonis i adients en quant a la comoditat i seguretat per a que pugui ser visitat pel públic en general. Així mateix, és necessari dotar-lo de totes les mesures necessàries per a protegir-lo i salvaguardar-lo de les entrades de la gent en horari no visitable.

Per tot el que s'ha exposat, es plantegen a continuació, tot un seguit de treballs que s'han de dur a terme per a la posada en valor d'aquest lloc històric tant excepcional.

3.- ACTIVITATS I ACCIONS

Els diferents treballs a realitzar es poden agrupar en els 8 apartats següents:

- 1.- Excavació arqueològica
- 2.- Consolidació i condicionament de la zona excavada
- 2.- Pils de subjecció de la cartelleria
- 3.- Desviament d'escorrenties i reconducció de les aigües pluvials
- 4.- Reparacions i manteniment
- 5.- Elements de protecció
- 6.- Zona d'aparcament i de jardineria

Amb totes aquestes accions es pretén que les restes arqueològiques que van sorgint a la llum al llarg de les diferents campanyes d'excavació puguin seguir en peu sense que el propi pas del temps i les inclemències climatològiques siguin per a ells un motiu de destrucció, i a la vegada permetre'ns que el jaciment pugui ser visitable per a la majoria del públic.

4.- EXCAVACIÓ ARQUEOLÒGICA DE LA ZONA D'EXTRAMURS

Al nord-oest del jaciment hi ha una zona que en part presenta sedimentació i per altra tan sols hi ha roca. Degut a que esta zona és de gran interès per a voler la fortificació i comprendre la seua magnitud degut al punt de vista que des d'ella té el visitant, considerem que és una zona que cal excavar-la i condicionar-la per la visita.

Així es procedirà a llevar la vegetació i excavar tota la sedimentació que hi ha a la zona extramurs del poblat, procedint a alliberar-la de la terra que s'ha anat acumulant a la zona després de haver-se abandonat el poblat. Això permetrà tindre la visió original de la fortificació des de fora i als peus de la muralla, cosa que serà un valor afegit a la visita degut al interès que ofereix aquest punt de vista.

Per l'excavació es considera que serà necessari el treball de quatre peons i un arqueòleg durant quatre setmanes seguint el projecte d'execució que en el seu dia serà enviat a la Direcció General del Patrimoni Cultural de la Generalitat Valenciana

per al seu probament, tal i com indica la normativa arqueològica valenciana. La sol·licitud de l'adjudicació del permís per a la Direcció General del Patrimoni Cultural de la Generalitat Valenciana per tal d'autoritzar les excavacions serà efectual pel tècnic de Diputació, el Sr. Arturo Oliver Foix, el que s'encarregarà de la direcció del projecte d'excavació.

En principi es considerarà que l'excavació constarà tan sols en traure la sedimentació indicada seguint els diferents estrats, ja que no s'espera que hi haja estructures arquitectòniques en aquesta zona. Per altra banda la proximitat del penya-segat de la pedrera facilita l'evacuació de la terra extreta pel que no fa falta altre tipus adicional de treball o d'estructures de servici.

5.- CONSOLIDACIÓ I CONDICIONAMENT DE LA ZONA EXCAVADA

La part més important dels treballs a realitzar en el jaciment és la que permetrà una adequada conservació per als pròxims anys de les diferents estructures arquitectòniques ibèriques trobades. Per a la consolidació continuem proposant la mateixa tècnic que en el seu dia es va dur a terme i que creiem a donat bons resultats. La filosofia de la consolidació es la de reforçar les estructures arquitectòniques originals, no considerem que siga adient recreïxer-les. Per tant ens limitarem a sanejar la part superior dels murs i relligar la maçoneria per l'espill superior del mur amb un morter tintat similar al que s'ha emprat en altres ocasions. Tan sols en el cas de que

algun mur puga estar en perill d'enderroc, es desmuntarà i es tornarà a reconstruir imitant les mateixes dimensions del original. El mur es repararà amb pedra del mateix jaciment arqueològic, e inclús si pot ser del mateix mur que s'ha desmuntat. Les pedres s'uniran amb morter tintat, el qual es prou per diferenciar les parts reconstruïdes.

Per a facilitar l'accessibilitat i l'accés a la nova zona arqueològica excavada en l'àrea d'extramurs és necessària la preparació d'un vial transitables per les persones i que no supose un risc en la visita. Aquest vial s'haurà de realitzar amb terra xafada i escalons amb la contrapetjada amb fusta tractada, similar a l'existent.

El vial tindrà el seu inici en front de la torre de la muralla, partint del vial existent, i salvant el desnivell que forma l'escaló de pedres donarà pas al replà situat al nord-oest del jaciment.

6.- PILONS DE SUBJECCIÓ DE LA CARTELLERIA

Degut a la instal·lació de tres nous cartells explicatius del jaciment, cal construir tres suports en maçoneria de les mateixes característiques constructives i de mesures que els que la resta que estan fets.

Aquests 3 suports tindran les mesures de 1,10 x 0,90 x 1,10 metres.

A banda, s'haurà de construir un nou suport per al panell de la fortificació, ja que la situació actual no és la més adequada, eliminant el suport que existeix actualment.

7.- DESVIAMENT D'ESCORRENTIES I RECONDUCCIÓ DE LES AIGÜES PLUVIALS

Actualment i donada la pendent del Poblat Ibèric, les aigües es canalitzen totes pel carrer principal, el que provoca l'arrossegada de tota la terra des de la part més alta del carrer fins tota la part baixa. Aquestes escorrentia d'aigua i terra el que provoca és que per una banda s'elimina tota la terra que protegeix el carrer i per l'altra, i el que agreuja la situació, és que s'estan debilitant les parts del Poblat perquè s'està perdent la terra que les subjecta.

Amb la fi d'evitar les escorrenties de l'aigua de pluja pels carrers del poblat, es procedirà a llevar la terra que hi ha al tall nord de la cantera, 20 metres de llarg per 1 d'ample, i procedir a crear cavallons al carrer per a que l'aigua de la pluja es desvie cap esta part de la cantera, desaiguant a la base del turó.

Així mateix, s'analitzaran i rectificaran totes les escorrenties d'aigua en altres zones que tinguen problemes de desaigüe.

8.- REPARACIONS I MANTENIMENT

Actuació primera.-

Actualment i per tal de facilitar l'accés i la visita al Poblat, hi ha instal·lats 36 metres de barana de fusta tractada. El diàmetre d'aquestes peces és de 10 cm. La barana consisteix en muntants de 0,90 metres d'alt, amb les línies de fusta horitzontals. Amb la col·locació d'aquesta barana es pretén la seguretat del visitant en les escales i el mirador instal·lat a l'inici del jaciment.

Després de 10 anys de la col·locació d'aquestes elements, és necessari repassar totes les baranes de seguretat de

fusta, substituint les que calga, per estar trencades o no reunir les suficients condicions de seguretat per als visitants.

Actuació segona.-

En l'any 2000, es va dur a terme una actuació de reconstrucció d'un dels edificis per tal de donar una visió aproximada del que era una vivenda dels Ibers, concretament es va reconstruir el conegut com la casa del pintor, i la seva construcció es dona una idea

aproximada del sistema de sostre que tenien aquestes construccions.

Els treballs de reconstrucció que es van dur a terme varen ser els següents:

- Construcció d'una paret de 8,50 metres quadrats construïda en tapial.
- 3 columnes de fusta
- 1 jàssera de fusta (la biga mestra)

- 3 llindars de fusta per a les portes
- 20 metres quadrats de paret de mamposteria unida amb morter tintat.
- 42 metres quadrats de sostre fets amb taulells de fusta.
- 16 bigues de fusta de 0,15 metres de diàmetre i 4 metres de llarg.
- 70 metres quadrats de paret construïda amb adobs
- 84 metres quadrats de sostre realitzada amb 12 bigues de 6 metres de llarg i 0,15 metres de diàmetre, amb coberta de rama i fang.

Amb el pas d'aquests 10 anys, la reconstrucció de la casa ha patit desperfectes, pel que s'ha de refer el sostre reconstruït al costat de la muralla, amb la fi de que l'aigua de la pluja no el desfaça més.

Actuació tercera.-

Per al correcte manteniment de l'estructura arquitectònica de les cases i de la muralla del Poblat, s'han de dur a terme treballs per a reforçar les parets de les cases i de la muralla, amb el sanejament de la part superior i la consolidació amb morter tintat. L'amplada mitjana d'aquests murs és de 0,45 metres.

Per altra banda, s'han de refer les parets que s'han caigut i reparar aquelles que falten perquè s'han caigut amb la construcció de parts de mamposteria unides amb morter tintat.

9.- ELEMENTS DE PROTECCIÓ

El jaciment del Puig de la Nau es trobe situat en la zona nord del terme de Benicarló, al costat d'una cantera que va destruir par d'ell, pel que per a poder accedir es va haver de condicionar un camí, així com realitzar una escala que pogués permetre superar amb facilitat el tall d'aquesta cantera.

En el seu dia es va instal·lar una tanca de seguretat per tal d'impedir l'entrada incontrolada al jaciment, fet que estava provocant el seu deteriorament, i a la vegada constituïa un element de seguretat per tal de controlar l'accés segur i amb vigilància.

Hi ha un tram, concretament el de l'entrada, que encara manta de tanca de seguretat,

el que provoca l'entrada de persones en dies i hores en les que no està permès l'accés al recinte. Per a accedir a aquest tram, s'ha d'escalar un tros de muntanya i sortejar un mur, el que es considera perillós per a les persones.

Per tal d'evitar qualsevol tipus d'accés i que la gent no salte els murs, s'hauria d'instal·lar una segona tanca de les mateixes característiques de la que hi ha instal·lada.

Aquestes tanques que s'haurien d'instal·lar serien les següents:

- Una tanca en la part d'accés de 25 m.
- Una tanca en la part nord de 20 m.
- Una tanca a la part nord-oest de 30 m.

En total serien 75 m. de tancat metàl·lic.

Per altra banda, i per tal d'evitar que els vehicles puguin accedir lliurement al recinte del Poblat, s'hauria d'instal·lar una porta d'accés situada a la part baixa del camí. Aquesta porta hauria de ser de ferro galvanitzat i que travessara tot el camí. Als extrems d'aquesta porta es construïran dos murs de maçoneria, de les mateixes característiques dels construïts en la part superior, murs que han d'impedir l'accés pels costats de la porta a través de la finca.

En un dels murs s'instal·larà el cartell anunciador del poblat, amb el nom del jaciment, la cronologia, l'horari de visites i el telèfon de contacte.

10.- LLOC DE REALITZACIÓ DEL SERVEI

El lloc de treball de les persones contractades serà exclusivament al Poblat Ibèric Puig de la Nau, a excepció de l'arqueòleg que necessitarà un espai amb una taula de treball i les eines necessàries per a realitzar la memòria de l'excavació i la catalogació de les peces que puguin anar sortint.

Aquesta ubicació es podrà determinar atenent als espais disponibles en el moment indicat en l'Ajuntament de Benicarló, encara que el lloc idoni per ubicar-se seria el Mucbe-Centre Cultural Convent de Sant Francesc, lloc on es dipositen la resta de les peces trobades en les anteriors excavacions i les memòries finals dels altres processos d'excavació anteriors.

11.- NOMBRE DE TREBALLADORS I DURACIÓ DEL SERVEI

Per a la realització d'aquest projecte serà necessària la contractació de:

- 1 arqueòleg a jornada completa i durant un període de 3 mesos per tal que supervise tots els treballs d'excavació i les millores contemplades en la següent memòria per a la conservació i millora del Poblat Ibèric Puig de la Nau. Aquesta persona s'adscriuria al grup professional A1.
- 4 peons a jornada completa i durant un període de 3 mesos per a la realització dels treballs d'excavació i els treballs de manteniment del Poblat Ibèric. Aquestes persones s'adscriurien al grup professional E.